

Albert Om: «M'apassiona més la realitat que l'actualitat»

El periodista publica "El dia que vaig marxar", un relat de l'estada que va fer a la Provença, amb elements intimistes i iniciàtics: "Les absències es poden col·locar en un bon lloc de la memòria"

Albert Om | Adrià Costa

L'any 2015, el periodista Albert Om va decidir marxar un temps a la Provença. El viatge va tenir un punt d'iniciàtic. Just el mateix dia que arribava a Aix-en-Provence, on va fer un curs de francès, el seu pare va donar la primera evidència greu de la seva malaltia, no reconeixent la seva dona. Aquest és un dels moments més colpidors d'*El dia que vaig marxar* (Univers), que acaba de publicar.

Nascut a Taradell (Osona), amb una llarga trajectòria en el periodisme, des de la direcció d'*El 9 Nou* a la conducció de programes d'èxit com *El convidat* i ara *Islàndia*, Om fa en el llibre un exercici intimista. Els mesos que passa a la Provença estudia francès en una escola mentre viu els primers moments de la decadència dels pares. Però és també un reconeixement als instants feliços passats en família, alguns d'ells precisament a França, aquella França que ja fa anys, davant l'Espanya franquista, va aparèixer a ulls de molts catalans com un refugi de llibertat.

- Per què va marxar?

- Una pregunta tan senzilla i tan difícil de contestar. Vaig marxar per dues coses que s'entenen i que són bastant universals. Per aquest desig que molta gent pot tenir d'esborrar-se de la vida de

cada dia i fer un parèntesi. I de l'altra, això es va trobar amb el que passa en un moment de la vida, quan comences a notar la por que algun dia els pares ja no hi seran.

- Esmenta en el llibre l'obra del sociòleg David Le Breton, *Desaparèixer d'un mateix*.

- Sí. Va ser casualitat. M'agraden molt les llibreries i a Aix-en-Provence n'hi havia d'importants al Cours Mirabeau. Una tarda, a la secció de filosofia, em vaig trobar aquest llibre. Va ser el primer llibre que em vaig comprar a França. Allí parla de desaparicions molt diferents, entre elles les voluntàries, com el suïcidi, que no era el cas. Però en la idea d'esborrar-se sí que em va semblar que era la mateixa sensació.

"Quan me'n vaig, l'1 de març del 2015, és el primer dia que el meu pare no coneix a la meva mare"

- Parlava de por. Va ser una certa fugida?

- Va ser aprofitar el moment abans que comencés la decadència dels pares. Hi va haver una casualitat, gens volguda. El meu pare havia donat alguns senyals, molt tímids, de certa demència senil. Però quan me'n vaig, l'1 de març del 2015, és el primer dia que el meu pare no coneix a la meva mare.

- Va ser així mateix?

- Això és així realment. La meva mare estava cuinant i ell li va dir: "Qui ets tu? On és la meva dona?". Quan parlo amb la mare, ella m'ho diu però em demana de quedar-me.

Albert Om fa un relat intimista al seu darrer llibre. Foto: Adrià Costa

- Això dona un aire una mica iniciàtic al seu viatge.

- Fa que sigui un viatge cap a tu. És un moment en què per l'edat, acostant-te als 50 anys, tens una mirada cap als dos costats, cap al final de la vida dels pares i de recuperació dels inicis de la vida familiar. En el llibre es mira alhora cap als anys d'esplendor dels pares, que estan també lligats a França.

- Per què va triar França i la Provença?

- Hi havia una raó pràctica, i és que estava a cinc hores amb cotxe de casa. A més, jo soc de les primeres generacions que van estudiar anglès i que començaven a veure que el francès era ja una cosa del passat. De fet, jo amb 25 anys vaig fer una cosa similar a la que vaig fer a França, quan vaig agafar una excedència i vaig marxar un temps a Londres. Ja soc d'aquella generació que surt de Catalunya per Londres i no per París.

"A França pots trobar moltes coses bones que estan a 150 quilòmetres, però no hem de buscar-hi el que Espanya no ens donarà políticament"

- Fa un homenatge a aquella França que havia estat una escapada per a molts catalans?

- Hi ha una certa reivindicació d'aquell lligam amb França. Esmento una frase de Serrat quan va dir

que els anys setanta, nosaltres no volíem ser ni catalans ni espanyols, volíem ser francesos. Per una generació és una escapada i ho torna a ser per a mi.

- La visió que es té a Catalunya de França ha anat variant molt, no?

- Durant el franquisme, França era la llibertat, era la pàtria a la qual t'adcrivies voluntàriament. En tenies una per imposició, i n'hi havia una altra que representava la modernitat, el progrés, la República. I la teníem al costat. Amb la democràcia, l'Estatut, l'entrada a Europa, hi ha una mica la sensació que ja no necessites França. Això encara dura. Potser els darrers anys s'ha fet un intent d'acostament a França, amb el tema de la francofonia, per exemple, però potser buscant també el que Espanya no ens donaria políticament. I això no ho trobarem a França. A França pots trobar moltes coses bones que estan a 150 quilòmetres d'aquí. Jo em sento més a prop d'algú de Tolosa, de Montpeller o d'Aix-en-Provence que no pas d'un portuguès o un andalús.

- I què hi feia a Aix-en-Provence? Com era la seva vida allí?

- Allí, en realitat, no hi havia de fer res. M'agraden molt les llengües i descobrir paraules noves. No vaig anar a tombar-me a la platja i vaig decidir fer una cosa de profit. Feia tres hores de classes de francès en una escola on hi havia gent de tots els països i acabàvem a les 12. Dinàvem d'hora, jugàvem a la petanca, que no hi havia jugat mai i per mi em va semblar el plaer màxim. No sabia si jugant a la petanca em sentia jubilat o francès. M'agrada molt la fotografia i recorria pobles petits de la Provença. Llegia. No anava a fer res, però no tenia temps per fer tot el que volia fer. Tot em semblava nou i allí ningú esperava res de mi, no tenia cites.

Albert Om. Foto: Adrià Costa

- Explica que una cosa que feia algunes tardes era visitar els cementiris dels pobles de la Provença. Per què això dels cementiris?

- Ara quedaria bé dient que era perquè entreveia la fi dels pares. Però no tinc la sensació que fos per això. Els cementiris francesos tenen un nivell d'informació sobre les vides dels qui hi són que no trobem aquí. Si ets futbolista i jugues a petanca, a les làpides no només hi ha el teu nom, sinó que els teus companys de petanca et fan una placa. Hi ha moltíssima més informació de la que es pot trobar aquí. Hi ha moltes històries de gent, com aquells pares que van perdre una filla feia més de trenta anys i hi anaven cada setmana. Històries de vida.

- En el llibre es refereix a les múltiples formes verbals de les làpides: te'n vas anar, et recordarem...

- Un dia vaig presentar un treball a classe que va sorprendre perquè als cementiris, no només hi veia fotografies, sinó que hi aprenia els temps verbals.

"Les lluites entre Junts i ERC em recorden les baralles entre amics que fa anys que no es parlen i no recorden perquè"

- Tornem a Catalunya. Segueix amb interès el procés de negociacions per constituir el nou Govern o li fan venir ganes de tornar a marxar?

- Encara conservo a Twitter una llista específica de França. Molts dies, quan em llevo, no entro primer a veure què ha passat aquí, sinó a veure què ha passat allà. Moltes coses són bestieses, però són unes altres bestieses. Ja fa anys que l'actualitat no és la meva matèria principal de treball. M'interessa la política, però hi he posat una mica de distància.

- Per alguna raó concreta?

- No, perquè professionalment a mi m'apassiona més la realitat que l'actualitat. M'agraden més les vides de la gent, les històries humanes, que no pas la política del dia a dia, que no ha estat mai la meva prioritat, però no d'ara, mai. Només podem viure una vida i el periodisme dona el marge per conèixer altres vides. Un exercici que a mi m'ha impactat molt i que ha tingut influència en la meua vida personal ha estat fer *El convidat* durant cinc temporades, fer 65 viatges intensos a 65 personatges diferents. Això també m'ha ajudat a escriure aquest llibre, veure com l'altra gent se m'obria. Jo que soc una persona molt reservada i no m'agrada d'entrada explicar les meves coses. El llibre és també un relat intimista.

- Plany els periodistes de política?

- No, no. A part, jo tinc un discurs molt respectuós no només amb els periodistes que fan política, sinó també amb els polítics. No comparteixo gens el discurs antipolític. Em mereixen tot el respecte. Ara mateix, hi ha persones que s'han dedicat al servei públic i ho estan pagant amb la presó o amb l'exili. D'altres, amb l'escarni de veure qui dispara més contra ells.

Albert Om, en un moment de l'entrevista a l'Hotel Casa Mimosa. Foto: Adrià Costa

- Quin consell donaria a la classe política sobiranista?

- Aquestes lluites entre Junts i ERC em recorden les baralles entre amics amb qui fa anys que no et parles. I hi ha un dia que quan vas a dormir, et preguntes: però què va passar realment? Per què estava molt enfadat? A vegades, entre Junts i ERC tinc aquesta sensació. No sé ben bé què ha passat. Segur que més d'una cosa, però els diria: sabeu realment quin és el problema?

- Li troba desllorigador al conflicte polític?

- A curt termini, ho veig difícil. No vull dir que no hi hagi govern. Aquest no és el desllorigador. És una situació molt difícil. Perquè s'han taponat totes les vies possibles de sortida i després et diuen que és culpa teva no trobar-ne la sortida. El sobiranisme haurà mostrat les seves mancances, d'acord, però l'Estat no ha deixat cap sortida. Trobo molt injust carregar sempre totes les tintes contra el Govern català i contra els partits sobiranistes. Qui dona aire per poder respirar? Els mateixos que no donen aire t'acusen de no trobar-ne.

"En Carles [Capdevila] m'ha deixat una petjada humana. Era un amic de tota la vida"

- En el llibre, té un record per a Carles Capdevila. És qui li ha deixat més petjada en l'àmbit periodístic?

- A mi em sap molt de greu que el Carles no pugui llegir aquest llibre. Com també els meus pares. Són dos casos diferents. En Carles m'ha deixat una petjada humana. Era un amic de tota la vida. Hem compartit moltes aventures personals i professionals. També crec que les absències es poden col·locar en un bon lloc de la memòria. D'alguna manera, aquella persona hi continua sent. Amb el llibre, la figura del meu pare m'ha crescut. Sovint, els nois som més els nois de la mare.

- Ha redescobert els pares?

- Sí. Encara que siguin històries conegudes, el fet d'escriure-les, d'encaixar-les, de donar-los un sentit, de veure que si jo vaig marxar a la Provença, potser va ser gràcies a que els pares van anar abans a França des de Taradell, i ens expliquessin coses de París que de petits no enteníem. Això va estimular la meua curiositat.

Albert Om: "Amb aquest llibre he redescobert els pares". Foto: Adrià Costa

- Vostè va ser un dels fundadors del diari Ara. Com ha viscut l'evolució del diari?

- Amb moments de més o menys implicació. Quan tens la sort de començar un projecte periodístic és de les coses més apassionants que hi ha. Això m'ha passat amb l'edició de Sabadell d'El 9 Nou, a RAC1, on vaig ser-hi els primers quatre anys. També a l'Ara, tot i que mai vaig ser a redacció. La meua admiració era per a tots els qui van engegar-ho.

- Creu que el diari manté els valors fundacionals?

- Sí. El que passa és que cada direcció hi aporta el seu perfil particular. Però l'Ara, deu anys després, continua amb els mateixos valors, que són aquells amb els quals el vam engegar.

- Feia molts anys que no publicava un llibre. Escriu, però?

- Que no escrivia un llibre feia vint anys. Per això, aquest llibre és tan important per a mi. El parèntesi que va representar aquella estada a la Provença també és la voluntat que ho pugui ser per a la gent que el llegeixi. És un llibre que se t'emporta a un lloc que no té res a veure amb el que passa ara mateix. El que m'agradaria és no trigar tant per escriure el proper.